

Effektmåling 3

En del af

Den selvejende institution

Dannevirke

Effektmåling

En undersøgelse af de langsigtede
virkninger af et ophold på Dannevirke

RAPPORT
OKTOBER 2023
WWW.RAMBOLL.COM

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	5
1.1 Metode og datagrundlag	5
1.2 Læsevejledning	7
2. Opsamling og hovedkonklusioner	8
3. Registerundersøgelse	10
3.1 Køn og bopæl	10
3.2 Uddannelse.....	10
3.3 Tilknytning til arbejdsmarkedet	12
4. Interviewundersøgelse	14
4.1 Respondenternes umiddelbare erindringer om Dannevirke.....	15
4.2 Faglig udvikling	16
4.2.1 Niveauopdelt undervisning styrker den faglige udvikling.....	17
4.2.2 Betydningen af færre elever i klasserne	18
4.3 Social udvikling.....	19
4.3.1 Forholdet til de andre børn og unge.....	19
4.3.2 Forholdet til de voksne	21
4.4 Personlig udvikling	23
4.4.1 Holdning til Dannevirkes husorden	23
4.4.2 Oplevelse af at bo på Dannevirke	24

1. INDLEDNING

På vegne af Den selvejende institution Dannevirke (herefter Dannevirke) har Rambøll Management Consulting (herefter Rambøll) gennemført en analyse af de langsigtede virkninger af et ophold på Dannevirke. Der er to formål med analysen: Dels at belyse de langsigtede effekter af opholdet målt på uddannelsesniveau og tilknytning til arbejdsmarkedet. Dels at belyse hvordan personer, som har opholdt sig på Dannevirke, oplevede opholdet i forhold til deres faglige, sociale og personlige udvikling - samt hvilken betydning de vurderer, opholdet har haft for deres mulighed for at tage en uddannelse og komme i beskæftigelse.

Rambøll har gennemført lignende analyser på vegne af Dannevirke i 2008 og 2016, og formålet med nærværende analyse er derfor, i det omfang det er muligt, at bidrage med opdateret viden om de langsigtede virkninger af et ophold. Dannevirke er siden Rambølls seneste analyse skiftet fra at høre under Friskoleloven til i dag at være et børne- og ungehjem under Serviceloven. Konkret har dette betydet, at børnene og de unge ikke længere behøver at gå på Dannevirkes interne skole, men i stedet har mulighed for at have deres skolegang på en lokal folkeskole, når de vurderes klar hertil. Skiftet til et børne- og ungehjem har også betydet, at sammensætningen af børn og unge på Dannevirke har ændret sig, så børnene og de unge i dag kan have mere komplekse og udfordrende forløb bag sig. Betydningen af skiftet til et børne- og ungehjem er en vigtig rammebetingelse, der aktualiserer behovet for opdateret viden om de langsigtede virkninger af et ophold på Dannevirke.

1.1 Metode og datagrundlag

Undersøgelsen bygger på et todelt datagrundlag bestående af en kvantitativ og en kvalitativ del. Den kvantitative del består af en registeranalyse baseret på en særkørsel fra Danmarks Statistik. Denne delanalyse kigger på oplysninger om køn, bopælskommune, uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet for alle personer, som har været indskrevet på Dannevirke i perioden fra 1994 til ultimo september 2021. Dataudtrækket er trukket på anden vis end i 2008 og 2016, og det er derfor ikke muligt at lave en direkte sammenligning med de analyser, Rambøll tidligere har gennemført på vegne af Dannevirke. Det skal i tolkningen af resultaterne yderligere bemærkes, at personer, som har været indskrevet på Dannevirke for nylig, vil have en mindre sandsyn-

lighed for at have gennemført en videregående uddannelse og opnået en tilknytning til arbejdsmarkedet.

Den kvalitative del består af 14 interviews med personer, som har haft ophold på Dannevirke i den pågældende periode. De deltagende er rekrutteret ved hjælp af en Facebookgruppe for tidligere børn og unge på Dannevirke samt ved hjælp af en gammel elevdag. I både Facebookgruppen og til dagen for gamle elever fik de deltagende mulighed for at tilkendegive interesse i at deltage i undersøgelsen via et tilmeldingsskema. Herefter tog Rambøll kontakt til de pågældende personer med henblik på at gennemføre et interview. I det omfang, det var muligt, tilstræbte vi at gennemføre interviews med en blanding af mænd og kvinder, samt personer som havde sit ophold på Dannevirke, da det var en friskole, og personer der gik på Dannevirke efter statusskiftet til et børne- og ungehjem under Serviceloven. Det skal bemærkes, at rekrutteringsprocessen potentielt kan skabe en bias i rekrutteringen af personer, som har haft ophold på Dannevirke, da personer, som deltog i enten en Facebookgruppe eller en gammel elevdag, må forventes at have et særligt positivt syn på Dannevirke.

De personer, som tidligere har haft ophold på Dannevirke, og som har deltaget i undersøgelsen, har været på Dannevirke af en række forskellige årsager. Nogle var blevet anbragt på Dannevirke af offentlige myndigheder, mens andre på baggrund af forældrenes kendskab til institutionen selv havde taget initiativ til en frivillig anbringelse på Dannevirke. Mange af de deltagende havde svært med at fungere i sociale relationer og var blevet mobbet på deres tidligere skoler. En stor del havde ligeledes massivt skolefravær og store faglige vanskeligheder, og de var markant bagud i forhold til deres jævnaldrende, da de startede på Dannevirke.

Et centralt fokuspunkt for den kvalitative dataindsamling var at skabe et tryk rum, hvor respondenterne fik mulighed for at udtrykke deres oplevelse af opholdet på Dannevirke. Vi udarbejdede derfor en semistruktureret interviewguide centreret om en række centrale temaer, men som samtidig efterlod plads til, at de kunne være med til at definere, hvad der var vigtigt for dem at tale om. Dette var også medvirkende til at sikre, at interviewerens forforstå-

else ikke påvirkede interviewet unødigt. Interviewguiden fokuserede særligt på at afdække respondentens oplevelse af opholdet på Dannevirke, herunder både sociale, personlige og skolefaglige aspekter, samt hvordan opholdet har påvirket respondentens liv og udvikling.

1.2 Læsevejledning

Analysen indeholder i alt fem kapitler:

- Kapitel 1 rummer nærværende indledning med undersøgelsens formål, baggrund og datagrundlag.
- Kapitel 2 giver et overblik over analysens hovedkonklusioner.
- Kapitel 3 præsenterer resultaterne fra den registerbaserede afdækning. Her er der fokus på at beskrive, hvad der karakteriserer de personer, som har haft ophold på Dannevirke.
- Kapitel 4 præsenterer resultaterne fra interviewundersøgelsen og fokuserer på at afdække respondenternes vurdering af opholdet på Dannevirke samt opholdets betydning for deres nuværende situation og udvikling.

2. OPSAMLING OG HOVEDKONKLUSIONER

De overordnede resultater fra den kvantitative analyse viser, at omkring en tredjedel (34 pct.) af de personer, der tidligere har haft ophold på Dannevirke, enten har gennemført eller er i gang med at gennemføre en gymnasial, erhvervsfaglig eller videregående uddannelse. Yderligere viser resultaterne, at en stor andel (40 pct.) af de personer, der tidligere har haft ophold på Dannevirke, er i beskæftigelse. Populationen består af samtlige personer, der har været indskrevet på Dannevirke i perioden fra 1994 til ultimo september 2021. I alt indgår 369 personer i analyserne.

Den kvalitative analyse peger på, at de personer, der tidligere har haft ophold på Dannevirke, har haft en positiv oplevelse i deres tid på Dannevirke. De fortæller, at de har fået et stort fagligt, socialt og personligt udbytte og tilskriver opholdet stor betydning for den udvikling, de har gennemgået.

Både de kvantitative og de kvalitative resultater er i høj grad i overensstemmelse med de analyser, der blev gennemført i henholdsvis 2008 og 2016.

Analysen peger overordnet set på følgende hovedkonklusioner:

En stor andel (40 pct.) af de personer, der tidligere har haft ophold på Dannevirke, er i beskæftigelse, mens en fjerdedel (25 pct.) er under uddannelse. Omkring to tredjedele (65 pct.) er altså enten i beskæftigelse eller under uddannelse. Lidt mindre end hver tredje (29 pct.) står uden for arbejdsstyrken, mens få er arbejdsløse (2 pct.). En restgruppe er uoplyst (4 pct.).

Mindst 98 pct. af de personer, der tidligere har haft ophold på Dannevirke, har som minimum gennemført grundskolen. Heraf har tre fjerdedele (75 pct.) indtil videre grundskolen som højest gennemførte uddannelse. Knap hver fjerde (23 pct.) har en gymnasial, erhvervs- eller videregående uddannelse som højeste gennemførte uddannelse. De resterende 2 pct. udgøres af personer, som ikke lader sig finde i uddannelsesregistret.

En fjerdedel (25 pct.) af de personer, der tidligere har haft ophold på Dannevirke, er i gang med en uddannelse. Heraf er næsten halvdelen i gang med en gymnasial, erhvervsfaglig eller videregående uddannelse. Omkring hver fjerde (23 pct.) har gennemført en gymnasial, erhvervs- eller videregående uddannelse. Samlet set betyder det, at omkring en tredjedel (34 pct.) af de personer, der tidligere har haft ophold på Dannevirke, enten har gennemført eller er i gang med at gennemføre en gymnasial, erhvervsfaglig eller videregående uddannelse.

Et stort flertal af de tidligere elever på Dannevirke oplever, at undervisningen har været med til at styrke deres faglige niveau og forudsætninger for videre uddannelse markant. De fremhæver særligt et differentieret undervisningsmiljø og gode normeringer som årsager til det faglige udbytte.

De tidligere elever på Dannevirke oplevede at blive mødt af kompetente og omsorgsfulde pædagoger og lærere, som var gode til at skabe tillidsfulde relationer. De fremhæver, at pædagogerne og lærerne fungerede som rollemodeller og var med til at give dem tro og håb på fremtiden.

De fleste af de personer, som har haft ophold på Dannevirke, oplevede et stærkt fællesskab og dannede tætte relationer med de andre børn og unge. De fremhæver, at tiden på Dannevirke har styrket deres empatiske evner og givet dem redskaber til at håndtere konflikter og indgå i sociale fællesskaber.

Mange af de personer, som har haft ophold på Dannevirke, oplever at tiden på Dannevirke har styrket deres personlige udvikling ved at give dem redskaber til blandt andet at strukturere hverdagen, fastholde gode vaner og styre deres tid.

3. REGISTERUNDERSØGELSE

I dette kapitel fokuseres på at beskrive, hvad der karakteriserer de personer, som har haft ophold på Dannevirke. Der vil blive præsenteret baggrundsoplysninger om alle børn og unge, som har haft ophold på Dannevirke. Disse baggrundsoplysninger består af oplysninger om køn, bopælskommune, uddannelse og beskæftigelse og er baseret på en særkørsel fra Danmarks Statistik. Populationen består af samtlige personer, der har været indskrevet på Dannevirke i perioden fra 1994 til ultimo september 2021. I alt indgår 369 personer i analyserne.

Formålet med opgørelserne er at undersøge, hvordan børn og unge, som har haft ophold på Dannevirke, klarer sig uddannelses- og beskæftigelsesmæssigt efter deres ophold på Dannevirke.

3.1 Køn og bopæl

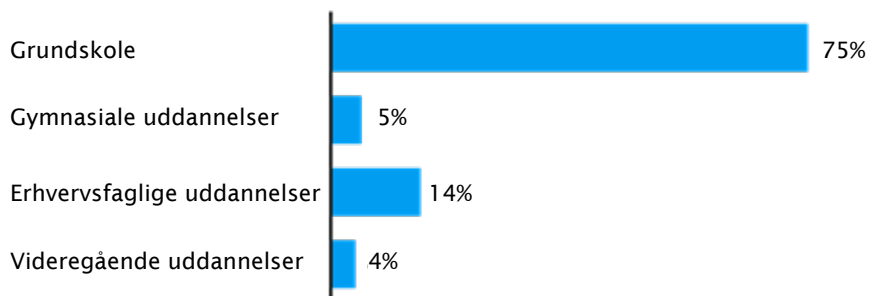
Oplysningerne fra Danmarks Statistik viser, at over halvdelen (56 pct.) af de personer, der har haft ophold på Dannevirke, er mænd, mens en lidt mindre andel (39 pct.) er kvinder. De resterende (4 pct.) har ikke deres køn oplyst i Danmarks Statistiks registre. Af de 369 personer, som indgår i opgørelsen, har flertallet (56 pct.) bopæl i Region Syddanmark, mens der ligeledes er en stor andel (27 pct.) med bopæl i Region Midtjylland. De resterende personer fordeler sig med 5 pct. i både Region Nordjylland og Region Hovedstaden, mens yderligere 3 pct. er bosat i Region Sjælland. For de resterende 4 pct. er der ikke oplysninger i Danmarks Statistik.

3.2 Uddannelse

Det følgende afsnit kaster lys på uddannelsesforløbet for de personer, som har haft ophold på Dannevirke. I analyserne inddeles der i følgende kategorier; grundskole (9. klasse som minimum), gymnasiale uddannelser (STX, HTX, HHX, HF), erhvervsfaglige uddannelser (fx frisør, tømrer, murer, tandklinikassistent) og videregående uddannelser (erhvervsakademiuddannelser, professionsbachelor, bachelorgrad, kandidatgrad samt kunstneriske uddannelser).

Figur 3-1 viser den højest fuldførte uddannelse for undersøgelsens population ved udgangen af september 2021.

Figur 3-1: Højest fuldført uddannelse for tidligere børn og unge på Dannevirke pr. 30. september 2021

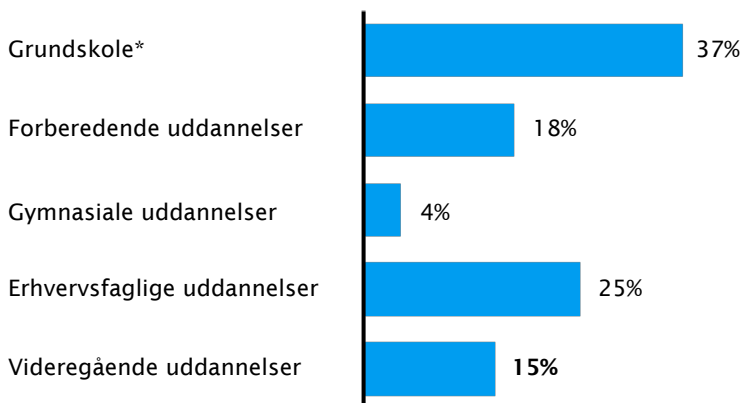

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik. N=369

Det fremgår af figuren, at 75 pct. (278 personer) af personerne fra Dannevirke har grundskolen som sin højest fuldførte uddannelse. Derudover er der 14 pct. (52 personer), som har taget en erhvervsfaglig uddannelse og yderligere 5 pct. (18 personer), der har en gymnasial uddannelse som sin højest fuldførte uddannelse. Endelig er der 4 pct. (14 personer), som har gennemført en videregående uddannelse. De resterende 2 pct. udgøres af 7 personer, som ikke lader sig finde i uddannelsesregistret. Det skal noteres, at en del af personerne, som indgår i analyserne, var indskrevet på Dannevirke for nylig, og derfor vil nogle af dem endnu ikke have gennemført deres endelige højest fuldførte uddannelse.

Dette understreges også af figuren på næste side, der viser, at ud af de 369 personer, der indgår i opgørelserne, er der 91 personer, som pr. 30 september 2021 er i gang med en uddannelse. Såfremt disse personer gennemfører deres igangværende uddannelse, vil det rykke resultaterne i figur 3-1 betydeligt.

Figur 3-2 viser fordelingen for de 91 (ud af 369) personer på igangværende uddannelser.

* De 37 pct. (34 personer) kan potentielt være i gang med at gennemføre 10. klasse

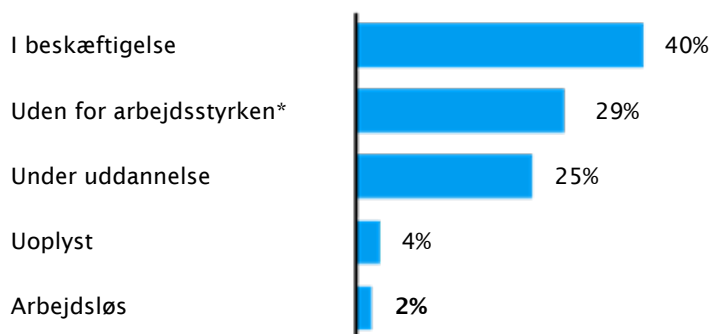
Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik. N=91

Opgørelsen viser, at 37 pct. (34 personer) er i gang med at fuldføre grundskolen*, mens 18 pct. (16 personer) er indskrevet på en forberedende uddannelse, hvilket dækker over uddannelser, som hverken er erhvervs- eller studiekompetencegivende. Derudover er 25 pct. (23 personer) indskrevet på en erhvervsfaglig uddannelse, mens 4 pct. (4 personer) er i gang med en gymnasial uddannelse. Endelig er 15 pct. (14 personer) ved at tage en videregående uddannelse.

3.3 Tilknytning til arbejdsmarkedet

I det følgende afsnit fokuseres der på tilknytningen til arbejdsmarkedet for de personer, som har haft ophold på Dannevirke. Først belyses det, hvor stor en andel som er i beskæftigelse, og herefter undersøges hvilke brancher, de beskæftigede arbejder indenfor.

Figur 3-3: Tilknytning til arbejdsmarkedet for tidligere børn og unge på Dannevirke pr. 30 september 2021

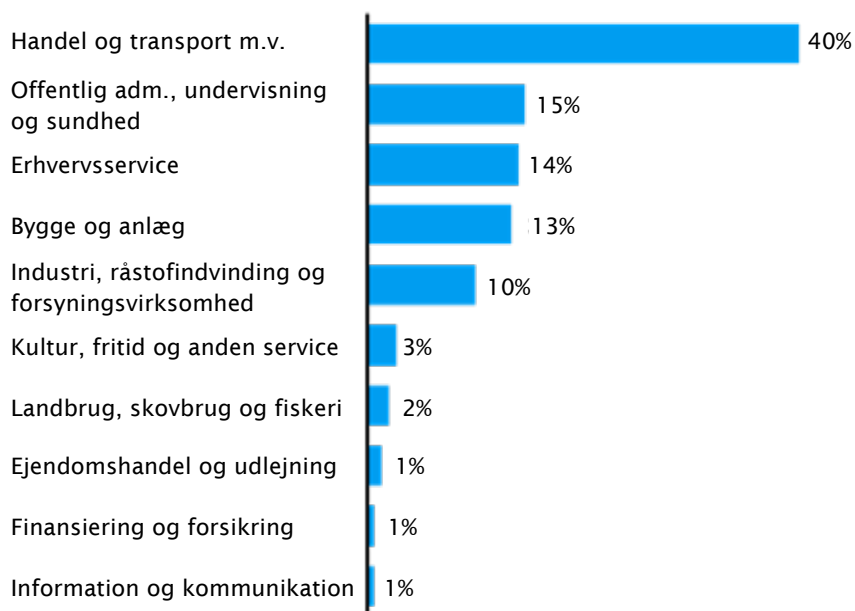

* Kategorien "Uden for arbejdsstyrken" dækker over en række forskellige socioøkonomiske grupper, herunder personer på offentlige forsørgelse, personer på barsels- og sygedagpenge, mv.

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik. N=369

Opgørelsen viser, at 40 pct. (149 personer) af populationen var i beskæftigelse ved udgangen af september 2021. Derudover er 29 pct. (107 personer) uden for arbejdsstyrken, mens 25 pct. (91 personer) er i gang med en uddannelse, som det fremgik af det forrige afsnit. 2 pct. (8 personer) var arbejdsløse ved udgangen af september 2021. Der er ikke oplysninger i Danmarks Statistik for de resterende 4 pct. (14 personer).

Figur 3-4: Beskæftigelse fordelt på branche for tidligere børn og unge på Dannevirke pr. 30 september 2021

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik. N=149

Af figur 3-4 fremgår det, at hele 40 pct. (60 personer) arbejder indenfor handel og transport, mens 15 pct. (22 personer) arbejder indenfor offentlig administration, undervisning og sundhed. Derudover er der omkring en tiendedel, som arbejder indenfor erhvervsservice (21 personer), bygge og anlæg (20 personer) og industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed (15 personer). De resterende personer fordeler sig jævnt over de resterende brancher.

4. INTERVIEWUNDERSØGELSE

I dette kapitel præsenteres resultaterne af den interviewundersøgelse, vi har gennemført med i alt 14 personer, som har haft ophold på Dannevirke. Først præsenteres respondenternes umiddelbare erindringer om opholdet på Dannevirke, og herefter følger en beskrivelse af respondenternes vurdering af Dannevirkes betydning for deres faglige, sociale og personlige udvikling.

4.1 Respondenternes umiddelbare erindringer om Dannevirke

Størstedelen af respondenterne har positive erindringer om Dannevirke og tilskriver Dannevirke stor betydning for de personer, de er i dag. For flere er Dannevirke et sted, de opfattede som deres andet hjem, og et sted, hvor de fik den nødvendige anerkendelse og hjælp til at ende positive steder i livet.

” For mig, så er det mit andet hjem.

Flere fremhæver især det sociale miljø og det fællesskab, der blev skabt mellem børnene, som det centrale de forbinder med deres ophold på Dannevirke. Mange af de deltagende havde før deres ophold på Dannevirke dårlige erfaringer med mobning, men oplevede, at Dannevirke var et sted, hvor man havde en særlig forståelse for hinandens udfordringer, da man kunne spejle sig i hinanden.

” Dannevirke har meget at sige i forhold til den person, jeg er i dag.

Nogle forbinder naturligt Dannevirke med en turbulent tid, hvor man skulle lære at indgå i nye og mere faste rammer og indordne sig under det, som på daværende tidspunkt blev oplevet som stramme regler. Flere nævner, at det var svært at indordne sig under Dannevirkes husorden, da den var markant anderledes end det, de var vant til. Derfor tog det for flere tid, før de lærte at navigere i reglerne. Fælles for dem er dog, at de i dag ser tilbage på Dannevirkes rammer og regler som noget, der har gavnet dem og hjulpet med at strukturere deres egen hverdag.

” Fællesskab. Når man kom fra den baggrund, som jeg kom fra, så var det jo et sted ... det var en lille familie og et trygt hjem.

Opsummerende viser analysen, at personerne, som har haft ophold på Dannevirke, generelt har positive erindringer om deres tid på Dannevirke. De ser tilbage på deres ophold som en tid med afgørende betydning for deres efterfølgende liv. I de følgende afsnit beskrives, hvilken betydning opholdet på Dannevirke har haft for deres faglige, sociale og personlige udvikling.

” Strikse regler og struktur. Faste rammer. Turbulent tid, man blev jo revet ud af ens hverdag og skulle gå under nogle andre normer. Det var ikke negativt nu, men det følte jeg måske dengang. Det var jo ikke altid, at det var lige fedt. Men i dag kan jeg godt se, at det har gavnet mig.

4.2 Faglig udvikling

Mange af respondenterne havde store faglige udfordringer, da de startede på Dannevirke, og de var langt bagud i deres faglige udvikling sammenlignet med deres jævnaldrende. Samtidig havde flere indlæringsvanskeligheder (fx ordblindhed), hvilket gjorde, at de ikke passede ind i en almindelig folkeskole og havde brug for særlig støtte.

Langt de fleste oplever, at Dannevirke har været med til at styrke deres forudsætninger for at klare sig godt i skolen. Eleverne har udviklet sig med forskellige hastigheder, hvor nogle elever oplever, at de udviklede sig markant i årene på Dannevirke og fx formåede at indhente flere års faglig udvikling på ganske kort tid. Andre elever fulgte undervisningen i et tempo svarende til en almindelig folkeskole.

” Altså, de åbnede jo øjnene for mig og det med at finde guleroden til at kunne lære noget. De fik mig til at indse, at der er mange måder at lære på. Jeg gik som sagt mentalt i 3. klasse og gik ud af 9. klasse tre-fire år efter. Det har haft en skidegod effekt.

” De har hjulpet mig med min skolegang. Da jeg var 16 år, var jeg stadig på 4. classes niveau i skolen, fordi jeg aldrig har været særlig skolestærk eller glad for at gå i skole. Jeg har aldrig rigtig fulgt med i skolen. Det har været med til at løfte mig fagligt. Så de har været en kæmpe hjælp – både socialt og skolemæssigt.

Generelt udtrykker flere stor stolthed over den faglige udvikling, de har gennemgået på Dannevirke. Flere fremhæver, at det har været afgørende for deres videre uddannelsesforløb, da det har givet dem positive oplevelser med skolen og dermed givet dem troen på, at de var i stand til at tage en uddannelse. For eksempel fremhæver en tidligere elev, hvordan Dannevirke har givet hende de faglige forudsætninger og tro på sig selv til at starte på HF.

Selvom flertallet oplever, at Dannevirke har haft stor betydning for deres faglige udvikling, er der en enkelt respondent, som ikke oplevede, at Dannevirke stillede tilstrækkelige faglige udfordringer til rådighed, mens en anden mener, at Dannevirke med fordel kan fokusere yderligere på eksamensforberedelse. Overordnet peger størstedelen dog på, at Dannevirke var med til at rykke dem markant fagligt og klæde dem på til videre uddannelse eller beskæftigelse. I det følgende præsenteres centrale tematikker, som interviewene har centreret sig om i relation til de tidligere elevers faglige udvikling på Dannevirke.

” Det gav mig super meget selvtillid. Da jeg gik i folkeskole, var jeg jo bare hende med det der liv der. [...] Jeg var altid hende, som skulle op og sidde ved siden af læreren for at fatte det. Så det boostede min selvtillid fuldstændigt, at jeg kunne noget, og at jeg faktisk fik ros. Det hjalp mig helt vildt meget. Jeg var ikke så bange mere. At jeg ikke bare var dum. Man havde heller ikke følelsen af, at man bare var et problembarn.

” Dannevirke sagde til mig, da jeg blev færdig, at jeg skal huske, at jeg er ordblind - men jeg skal ikke lægge vægt på, at jeg er ordblind. Det er en rar melding at have, og det har jeg taget med videre til FGU. Det har givet mig mod og tro på, at jeg kan.

4.2.1 Niveauopdelte undervisning styrker den faglige udvikling

På Dannevirke er undervisningen differentieret og tilrettelagt efter den enkelte elevs faglige niveau i stedet for alder, som det er tilfældet i en almindelig folkeskole. Denne differentiering baseret på den enkelte elevs niveau fremhæves af flere tidligere elever som en central styrke ved undervisningsmiljøet på Dannevirke. De fortæller, hvordan de oplevede sig mødt på det niveau, de befandt sig på, samtidig med at de ikke følte sig set ned på, som de tidligere havde været vant til. Dette var for flere medvirkende til, at de havde nogle af deres første positive oplevelser med skolen og var i stand til at genskabe deres lyst til at lære.

” Jeg kunne godt lide, at man blev vurderet efter, hvor man lå. For eksempel at jeg i matematik lå i 3. klasse, mens jeg i dansk måske var en 6. klasse. Det var lige for alle, man så ikke ned på hinanden. Det var fantastisk.

” Man havde forskellige bøger, men man kunne ligesom hjælpe hinanden. Hvis der var en, som var bedre end mig, så kunne jeg altid få hjælp hos dem.

Samtidig fremhæves det, at lærerne er gode til at holde fokus på den enkelte elev ved at udarbejde skræddersyede undervisningsplaner, som opstiller små delmål for eleven og dermed synliggør deres faglige progression. Det nævnes også, hvordan undervisningsplanerne tilpasses med tanke på elevens interesser. Dette kommer fx til udtryk i nedenstående citat fra en tidligere elev, der lærte at læse med udgangspunkt i elevens interesse for biler og motorer:

” Det blev skræddersyet. De satte sig ned og sagde, at man havde et problem med matematik, engelsk og dansk, men at man så var god til samfundsfag eller natur fag. Så de fandt ligesom det positive. Jeg kunne rigtig godt lide biler og motorer, så jeg lærte at læse ved, at det handlede om det.

” Der blev hele tiden sat mål for en. De var ret gode til at holde fokus på den enkelte.

Selvom størstedelen fremhæver positive aspekter ved, at undervisningen i så høj grad tog udgangspunkt i den enkelte elev, er der en enkelt, der følte, at det til tider blev for individuelt, og at man i højere grad kunne indarbejde mere gruppearbejde for at styrke fællesskabet i klasserne.

4.2.2 Betydningen af færre elever i klasserne

På Dannevirke er der færre elever i klasserne sammenlignet med en almindelig folkeskole, samtidig med at der altid er to lærere i klassen. Normeringerne fremhæves af flere af de tidligere elever som et positivt element ved undervisningsmiljøet på Dannevirke. Flere nævner, hvordan de havde følt sig overset i folkeskolen, men på Dannevirke oplevede at møde lærere, som havde tiden og kompetencerne til at tage hånd om dem og deres udfordringer.

” Jeg kunne godt lide det med, at vi ikke var så mange i klassen, og at der altid var to lærere, fordi så blev vi ikke overset som i normale folkeskoler. Man kunne få den hjælp, man havde brug for.

Denne følelse af endelig at føle sig 'set' fremstår tydeligt i nedenstående citat, hvor en tidligere elev beskriver den største forskel på at gå i en almindelig folkeskole og på Dannevirke:

” Folk på Dannevirke har en bagage med sig. Der kan man godt mærke, at Dannevirke tager en slags hensyn til en, også i form af undervisningsmateriale, hvor man kunne tage det på et andet niveau. Hvorimod man i folkeskolen nok var usynlig. Altså der blev ikke taget hensyn til, hvis man havde svært ved det, eller hvis man havde det svært. Alle skulle skæres over en kam. Så derfor kunne det godt være svært at gå i en anden almindelig klasse. Jeg vidste jo udmærket godt, at lærerne (i folkeskolen, red) ikke vil lægge mærke til mig, hvis jeg blev dårlig eller ikke kunne forstå nogle af tingene.

Generelt udtrykker de tidligere elever stor tilfredshed med lærerne på Dannevirke. De fremhæver, at lærerne havde stor tålmodighed og virkelig ønskede, at eleverne skulle klare sig godt. Samtidig havde lærerne en god forståelse af elevernes adfærd og reaktioner, og de vidste, hvilke værktøjer den enkelte elev havde brug for.

” Jeg tror, det er fordi, at de har forståelse for, hvordan man som barn opfører sig,

hvordan man er og reagerer på forskellige ting og regler. Man lærer at se, at det man laver, er ikke altid lige godt. Hvis man ikke forstår det, så finder de bare en anden måde at gøre det på. De har værktøjerne til at hjælpe folk videre. I en almindelig folkeskole ser lærerne bare det som et arbejde, der bare skulle overstås. Man er bare en skraldespand, der skal tømmes, og så skal de hjem.

4.3 Social udvikling

I det følgende afsnit beskrives, hvordan de personer, som havde ophold på Dannevirke, oplevede det sociale miljø, herunder deres forhold til de andre børn og unge samt de voksne på Dannevirke. Afsnittet stiller også skarpt på den udvikling, respondenterne føler, de har gennemgået i forhold til deres sociale egenskaber og relationer.

Flere af personerne, som har haft ophold på Dannevirke, fremhæver det stærke fællesskab som det første, der toner frem, når de tænker på Dannevirke. De er generelt meget positive over for det sociale miljø på Dannevirke. Det fremhæves særligt, hvordan Dannevirke var et sted, hvor de mødte en forståelse fra de andre børn, unge og voksne, som de ikke var vant til. Dette gjorde, at de i højere grad lærte at acceptere sig selv og andre, som de var.

” Da jeg kom på Dannevirke, fik jeg en fornemmelse af, at min mening er vigtig. Mine følelser er valide, og lige meget hvad man har været igennem, så er det ikke en undskyldning eller en mur for, hvad man kan blive til i fremtiden. Lige meget hvad man bliver, så er det op til dig. Det man føler, det er helt okay.

4.3.1 Forholdet til de andre børn og unge

De fleste beskriver, at de på Dannevirke oplevede et stærkt sammenhold blandt de børn og unge, der boede på Dannevirke. Nogle beskriver, hvordan de meget hurtigt fik opbygget tætte relationer til de andre børn og unge, mens andre oplevede, at det tog tid, og at de havde behov for at vænne sig til at gå på Dannevirke først.

” Vi snakkede med alle allerede fra den første dag. Folk var søde, så på den måde følte jeg mig velkommen.

Når respondenterne forklarer, hvordan det lykkedes at skabe et stærkt fællesskab på Dannevirke, er det særligt to faktorer, der fremhæves. For det første nævner flere, at man på Dannevirke mødte andre børn og unge, som kom fra en lignende baggrund og havde de samme udfordringer som én selv. Det gjorde, at man kunne spejle sig i hinanden og derfor havde en særlig forståelse for hinanden.

For det andet fremhæver flere, at der opbyggedes tætte relationer, fordi man på Dannevirke boede med hinanden og brugte rigtig meget tid sammen med de andre børn og unge i ens børnegruppe. Respondenterne beskriver, hvordan det skabte et naturligt sammenhold, og hvordan man på en måde blev en sammentømret familie.

” *Min relation til de andre var god. Man kunne jo sætte sig ind i hinanden, der var ikke nogen, der stillede spørgsmål til, hvordan min familie var, fordi sådan var deres også. Og der var ikke nogen, som stillede spørgsmål ved, at der var en som fik et flip eller noget. Det var jo bare sådan, det var.*

” *Man bliver sådan en lille sammentømret familie, man får nogle egenskaber til at læse folk på en anden måde, end hvis man bare hænger ud i byen et eller andet sted. Man lærer folk at kende på en anden måde end bare at være venner.*

Selvom de fleste havde et godt forhold til de andre børn og unge, nævner nogle, at det sociale miljø kunne være præget af klikker, som kunne være udfordrende at finde sin plads i. Det nævnes også, hvordan der til tider var konflikter mellem børnene, hvilket mange af respondenterne finder naturligt, når man bruger så meget tid sammen og samler forskellige personligheder under samme tag. Flere peger dog på, at konflikterne blev håndteret på en god måde, og at det har været medvirkende til at styrke flere af deres sociale kompetencer.

” *Altså vi fik jo redskaber til at kunne håndtere konflikter, og ikke gå fra 0 til 100 med det samme.*

Særligt fremhæves det, at opholdet på Dannevirke har styrket deres empati og forståelse for andre mennesker. Også konflikthåndtering nævnes af flere som en egenskab, de har taget med fra deres tid på Dannevirke, og som de bruger den dag i dag.

” *Jamen, det hele – det der med, hvordan man opfører sig og kommer til at snakke med nye mennesker [...] Jeg har ikke været synderlig god til at lære nye mennesker at kende, før jeg startede der. Fordi jeg ikke er særlig socialt anlagt, hvilket jeg har taget revanche på nu.*

Flere fremhæver desuden, at tiden på Dannevirke har været med til at gøre dem til mere sociale mennesker, fordi det har styrket deres lyst og evne til at indgå i relationer med andre. Særligt følelsen af, at man på Dannevirke blev mødt af mennesker, som havde lyst til at være sammen med en, fremhæver flere som afgørende for

den sociale selvtillid, de tog med sig fra Dannevirke. Det stærke fællesskab og den sociale udvikling, som mange tog med sig fra Dannevirke, afspejles også i, at flere stadig har tæt kontakt med andre børn, unge og voksne fra deres tid på Dannevirke. På den måde tydeliggøres det, at Dannevirke har været med til at skabe et netværk for flere, som de stadig trækker på i dag.

” Da jeg startede på Dannevirke, var jeg blevet mobbet rigtig meget og havde nul selvværd og ingen venner. Så da jeg kom derved, og der var så mange mennesker, som gerne vil være sammen med en, og vi alle var i samme båd. Det gør også meget personligt. Hvis jeg aldrig havde gået på Dannevirke, så var jeg aldrig kommet tilbage til en normal folkeskole igen.

Der er naturligvis forskel i omfanget af kontakt, som respondenterne har med andre fra Dannevirke, men fælles er, at de holder forbindelsen, enten gennem tætte venskaber eller gennem fora som Facebookgruppen for tidligere børn og unge eller begivenheder som gammel elevdag.

” Det har været vigtigt for mig at have fået gode relationer. Jeg har tre, som jeg stadigvæk snakker med i dag, hvor en af dem er min bedste veninde nu. Så på den måde gav det mig meget at være dernede.

” Ja, vi snakker sammen en gang imellem. Vi er også til gamle elevdage, men det er da et par år siden.

4.3.2 Forholdet til de voksne

Et af de elementer, der fremstår særlig stærkt i respondenternes erindringer om tiden på Dannevirke, er forholdet til pædagogerne og lærerne, hvor et stort flertal udviklede tætte og tillidsfulde forhold til en eller flere voksne. Nogle beskriver, hvordan det tog tid at opbygge relationerne til de voksne, da de som udsatte børn havde få gode erfaringer med voksne. Men de fremhæver, at pædagoger og lærere ikke gav op og fortsatte med at drage den omsorg for dem, som var nødvendig for, at de kunne finde deres plads på Dannevirke.

” De var rigtig gode til at se mig. Da jeg var yngre, havde jeg rigtig svært ved at tale om følelser og fortælle, at jeg var ked af det. Men de her voksne var gode til at mærke de små ting, snakke med mig og gode til at motivere mig. Det gjorde de ved, at vi havde snakke om, hvor langt jeg var kommet, og de fortalte mig, at jeg var stærk.

” *Dem nede på min afdeling havde jeg en tæt forbindelse med. Man kunne snakke med dem om det, man havde brug for at snakke om. Hvis der var nogle ting hjemmefra, så forsøgte de at hjælpe en.*

Flere beskrev, hvordan der naturligt var voksne, man bedre kunne komme overens med, og det var tydeligt, at de fleste opbyggede særligt gode relationer til deres kontaktpersoner eller voksne, der var tilknyttet deres bogruppe. De fremhæver særligt, at de voksne altid var til rådighed, hvis de havde brug for nogen at snakke med. Samtidig oplevede de pædagoger og lærere, der var oprigtigt interesserede i dem og gode til at skabe en tillidsfuld samtale, hvor der var plads til at tale om følsomme emner. Samtidig fortæller de, at de voksne var gode til at motivere og holde fokus på børnenes udvikling ved at minde dem om den udvikling, de havde gennemgået.

” *Til at starte med var de jo bare voksne, ligesom mor og far var derhjemme. De var bare i vejen, pisseirriterende, lavede regler og fortalte en, hvad man skulle gøre. Men som tiden gik, så blev det meget bedre, og jeg forstod meget mere og lærte at give udtryk for mine følelser. De opgiver sgu ikke bare. De er der for at hjælpe. Og det er sådan som jeg – et udsat, brugt menneske – havde brug for. Og på den måde er jeg særlig glad for, at jeg har været der, fordi det har været så stor en hjælp.*

Flere fortæller, hvordan pædagoger på Dannevirke i mange tilfælde blev en slags bonusforældre, som havde rigtig stor betydning for deres tro og håb for fremtiden. Dette kommer til udtryk ved, at flere beskriver de voksne som rollemodeller, som de så meget op til og respekterede. Dette afspejles for eksempel i nedenstående citater, hvor det fortælles, hvordan de voksne spillede en stor rolle i forhold til respondenternes ambitioner for fremtiden. Selvom de fleste respondenter beretter om rigtig gode relationer til de voksne på Dannevirke, så er der også en, der fortæller, at det aldrig lykkedes at opbygge rigtig tætte relationer med nogen af de voksne, da respondenteren ikke føler, de brugte de rette pædagogiske virkemidler.

” *Min kontaktperson var landmand, og jeg har altid boet tæt på landbrug, så vi kikkede bare. Jeg så lidt op til ham og respekterede ham. Og jeg kunne godt se, at man blev nødt til at tage sig sammen, og at skolen var vigtig. Jeg lærte mange ting af ham.*

” *Man lægger måske ikke mærke til det i hverdagen, men det er noget, man kan komme i tanke om, at det var der, hvor man lærte det. Fx at køre lastbil, det har jeg aldrig tænkt over. Men da jeg var ude ved Dannevirke, og jeg kørte lastbil sammen med en af de voksne i weekenderne, så fik jeg lyst til at blive lastbilchauffør. Man har jo lidt en rollemodel, som man følger.*

4.4 Personlig udvikling

Dette afsnit fokuserer på respondenternes oplevelse af at bo på Dannevirke, herunder den husorden, som strukturerer dagligdagen. I afsnittet udfoldes ligeledes den personlige udvikling, som de fortæller, de har gennemgået siden de begyndte på Dannevirke. De fleste fortæller, at de gennemgik en stor personlig udvikling i deres tid på Dannevirke, og at tiden på Dannevirke har været afgørende for de steder, de er endt i livet. De fortæller, hvordan de før tiden på Dannevirke havde svært ved at kontrollere deres temperament og ofte endte i konfliktfyldte situationer. Men på Dannevirke fik de redskaberne til at håndtere udfordrende situationer og bevare roen. Ligeledes peger flere respondenter på, at de følte sig anerkendt på Dannevirke og har fået ambitioner for, hvad de vil gøre med deres liv.

” *Jeg var jo en lille aggressiv dreng på 12 år, som råbte og skreg og smed med ting. Nu er det bare sådan, at jeg magter det ikke, for jeg får ikke noget ud af det. Det er en meget stor udvikling – fra ung ballademager til nu.*

” *Den gang var jeg jo en rod, jeg havde det svært i skolen. Da jeg kom på Dannevirke, fandt jeg ud af, at der var folk som gerne ville mig og hjælpe mig med tingene. Jeg vil nok sige, at jeg takker Dannevirke for den person, jeg er i dag.*

” *Jeg stod ovre i det ene hjørne og skreg, da jeg startede i skolen - og gik ud med rygsækken fyldt med selvtilid og overskud. Jeg kom ud som et helt andet barn, end da jeg startede.*

4.4.1 Holdning til Dannevirkes husorden

Som tidligere beskrevet, så associerer flere Dannevirke med en bestemt husorden, hvor en række selvfølgeligheder og husregler indgår i en forudsigelig hverdag. De fremhæver, hvordan hverdagen på Dannevirke var præget af struktur, disciplin og frihed under ansvar.

” *Jo mere de kunne have tillid til dig, jo mere snor fik du også. På den måde lærte man det med at have tillid og disciplin.*

” Når man overholder alle de regler, så fik man også stille og roligt tildelt noget ansvar og tillid.

Flere nævner, at det i starten kunne være svært og grænseoverskridende at skulle indordne sig under husordenen, særligt hvis man kom fra et hjem, hvor der ikke var blevet opsat regler for en. De fleste oplever dog, at de lærte at navigere i reglerne, og selvom nogle af reglerne oplevedes som strikse og i nogle tilfælde unødvendige, så kan respondenterne se nødvendigheden og gevinsten ved reglerne, når de reflekterer over det.

” Når jeg ser tilbage på det, så har det jo været en nødvendighed, fordi det jo er udsatte børn og unge, som starter dernede.

” Jeg kan godt se meningen i det, men det var sådan, at vi stod på række, inden vi skulle ind for at spise, og der skulle være fuldstændig ro, før vi måtte gå eller spise.

De fremhæver, hvordan de benytter de regler og den struktur, de mødte på Dannevirke, til at strukturere og sætte faste rammer for deres egen hverdag. Det kan fx være redskaber til at strukturere deres tid og få mere ud af dagen. Flere nævner også, hvordan de har taget gode vaner med sig som mobiltid, fast motion og sund kost. Generelt peger de på, at Dannevirkes husorden har været afgørende i forhold til at forberede dem på den tilværelse, der ventede efter Dannevirke.

” Dannevirke er jo en meget struktureret skole og opholdssted, hvilket jeg til tider synes var irriterende. Men den dag i dag bruger jeg nogle af de ting, vi gjorde den gang.

” Altså et eller andet sted, så tror jeg, regler var der for at gøre os mere selvstændige. Man skulle skrælle kartofler, dække bord. Altså, de forberedte altid en på, hvad der kom senere i livet. Ja, de kunne godt være strenge, men jeg tror mere, at det var en hjælpende hånd.

4.4.2 Oplevelse af at bo på Dannevirke

Flere fortæller, at det var en stor omvæltning at skulle flytte hjemmefra og skifte skole i en ung alder, og at det i starten kunne være hårdt. For flere var det en særlig stor omvæltning at skulle bo med andre børn og unge og ikke have så meget alenetid. Det bliver i høj grad beskrevet som en tilvænningsproces, og de fleste udtrykker, at det endte med at være en positiv oplevelse, da det var med til at skabe det stærke sociale fællesskab, som de særligt forbinder med tiden på Dannevirke.

” Alle elever, som starter på Dannevirke, vil sikkert hade det, fordi det er et nyt sted, og der er strikse regler. Men når man bliver ældre, så lærer man at respektere det og finder ud af, at de har hjulpet en til at blive et bedre menneske.

Et centralt element i hverdagen på Dannevirke er fritidsaktiviteter og motion, og det afspejler sig også i respondenternes oplevelser. De fortæller, at Dannevirke var gode til at tilbyde forskellige aktiviteter, som var med til styrke fællesskabet og relationer på tværs af bogrupper. Det fremhæves også, at Dannevirke var understøttende i forhold til, at man kunne gå til fritidsaktiviteter, som fx fodbold og ridning uden for Dannevirke, hvilket der bliver sat pris på, da det fungerede som et pusterum i hverdagen.

” Det er nok sammenhold. Man bliver så tæt med hinanden derude, fordi man kommer på alle mulige ture ud af huset, hvor man kommer ud i det fri og ikke føler sig... så føler man lige pludselig, at man ikke er lukket inde eller anbragt og har mulighed for at opleve ting.

Flere fortæller, at det tog tid, før de fik lov til at deltage alene og udenfor Dannevirke i fritidsaktiviteter, da det først krævede, at de voksne havde tilstrækkelig tillid til en. Selvom flere husker, at det var træls ikke at kunne gå til fritidsaktiviteter fra starten, så er der også en udbredt forståelse for, at man først skulle falde til på Dannevirke og blive klar til at håndtere fristelser og udfordringer på egen hånd.

” De gav os muligheder. Hvis jeg sagde, at jeg gerne ville spille fodbold, så sagde de, at det kunne vi godt finde ud af. Så fandt de ud af, hvor man kunne spille fodbold henne.

” Ja, da de voksne fik tillid til en, så fik man nogle ”gulerødder”. Jeg gik til ridning og dans, men det tog lidt tid, før man fik lov. For man skulle lige have de basale normer ind under huden.

På baggrund af ovenstående pointer kan det udledes, at størstedelen af respondenterne havde en positiv oplevelse med at bo på Dannevirke og føler, at det har været med til at styrke deres personlige udvikling markant. Dette underbygges også af, at flere erindrer det som vemodigt at skulle stoppe på Dannevirke og sige farvel til de trygge rammer og det stærke fællesskab. Flere beskriver dog også, hvordan de følte sig klar til at sige farvel til Dannevirke, fordi de havde nået til et punkt, hvor havde brug for at stå på egne ben, og hvor Dannevirke havde givet dem det, de de

kunne. Dette kommer fx til udtryk i nedenstående citat, hvor en udtaler sig om oplevelsen med at stoppe på Dannevirke:

”Jeg kan huske, at jeg faktisk var rigtig glad og spændt. Også fordi, at jeg var nået til et punkt, hvor jeg kunne se, at Dannevirke har gjort det, som de skulle gøre for mig. Nu kunne de ikke gøre mere, og det var min egen tur til ligesom at se, hvor jeg selv kunne bringe mig. Jeg var ikke ked af det.

Selvom mange føler, at tiden på Dannevirke var med til at styrke deres personlige udvikling og har givet dem redskaber, som de bruger den dag i dag, så husker flere også, at det var hårdt og en stor omvæltning at skulle stoppe på Dannevirke.

”Det var en svær tid for mig, da jeg kom ud fra Dannevirke, fordi derhjemme kørte det stadigvæk af helvedes til. Så at have nogle trygge rammer i mit andet hjem og så komme hjem til noget, som stadig var kaos. Det var noget af en kontrast, fordi der var andre regler, når man var hjemme.

De beskriver, hvordan det var svært at vende tilbage til en hverdag, hvor der gjaldt andre regler, og hvor skabelsen af en struktureret hverdag udelukkende var ens eget ansvar. Det gjorde, at de i starten havde svært ved at fastholde den struktur og de gode vaner, de havde tillagt sig på Dannevirke. Ligeledes fortæller nogle, at den usikkerhed, de havde da de startede, kom op til overfladen igen, da de stoppede på Dannevirke.

”Det var jo svært at tage væk dernede fra, for jeg havde det egentlig godt. Det krævede meget at skulle hjem igen og bibeholde det fokus, som jeg ellers fik dernede. Det var svært for mig, at nu skulle jeg stå op om morgen og i skole og på arbejde. Det tog noget tid at opbygge.

”Jeg var også indstillet på, at det skulle være min sidste periode. Men da dagen så kom, og man skulle væk fra alle dem, som man kendte og havde været så meget sammen med. Vi var jo spredt ud over landet, og vi vidste jo, at det venskab, som man nu havde, det blev sat på pause, fordi vi alle skulle videre til noget andet. Og det var da angstprovokerende at skulle ud og træde vande uden det der sikkerhedsnet, hvor man jo blev samlet op, hvis man faldt.

Selvom flere oplevede tiden efter Dannevirke som hård, så understreger de, at tiden på Dannevirke var afgørende i forhold til at forberede dem på den videre tilværelse. De fortæller, hvordan Dannevirke har haft stor betydning for den person, de har udviklet sig til, hvilket fx illustreres af en der fortæller, hvordan Dannevirke var afgørende for, at respondenterne endte med at tage en uddannelse og ikke endte i en kriminel løbebane. Dette understreger den overordnede pointe om, at respondenterne ser tilbage på deres tid på Dannevirke som en positiv oplevelse, der har haft betydning for den udvikling, de har gennemgået og det sted, de er endt i livet.

” *Dannevirke er uden tvivl det bedste, der er sket for mig. Selvom det til tider var svært at se, da jeg boede der, så er det uden tvivl det, som står klart for mig nu.*

” *Jeg har lært at sætte pris på Dannevirke – for uden Dannevirke var jeg ikke den, jeg er i dag.*

” *Hvis jeg ikke havde været der, så havde jeg ikke været uddannet noget som helst. Så var jeg endt som en eller anden kriminel et eller andet sted.*

Kontakt os, hvis du vil vide, om vi kan tage imod et barn eller en ung. Vi siger aldrig nej til en samtale - men vi optager kun børn og unge, vi kan hjælpe videre i livet.

Forstander
Charlotte
Møller Pedersen
Tlf. 29 44 78 62

Stedfortræder
Cita Christesen Staub
Tlf. 61 20 30 18

Den selvejende institution

Dannevirke

Færgevej 5 · 6100 Haderslev

Tlf. 74 58 45 80 · kontoret@dannevirke.nu · www.dannevirke.nu